

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravlništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Rastoče oboroževanje fašizma.

Vsak je svoje sreče kovač, pravi zna-
ni pregovor. Naj si skuje tvoj sosed sre-
čo ali nesrečo, to je njegova stvar, ki
se ti v njo ni treba vtikati. Drugače pa
je položaj, ako tvoj sosed s svojim de-
janjem ali nehanjem ogroža tvoj mir
in tvoje pravo. Tudi o narodu velja isto.
Vsak narod si uredi lahko svojo hišo,
kakor hoče, ter počenja v njej, kar ho-
če. Samo kaj takega ne sme počenjati,
kar krši pravo sosednih narodov ter
spravlja v nevarnost mir med narodi
in državami. Kakšno nevarnost pa po-
menja in predstavlja narod, ki je vkle-
njen v spone fašistično-nacionalistične
diktature! Volje takšna ljudska masa
nima lastne ter je tudi ne sme imeti.
Odločilna je samo ena volja, in to je
volja neodgovornega, vsepravnega in
vsevladnega voditelja. Kakor on misli,
tako morajo misliti vsi; kar on zauka-
že, morajo izpolniti vsi. Če on izda ko-
mando: zgrabite vsi za orožje, bodo to
storili, če ne iz drugega nagiba, pa iz
strahu, da jim ne bi, ako bi se ne poko-
rili, ducejeva milica ali fuhrerjevi na-
padalni oddelki in bramni odredi raz-
bili neposlušnih glav.

Voditelji skrbijo za to, da ne bo nji-
hova komanda, izdana o času, ki ga
smatrajo za pravega, ostala volel glas
brez resonance. V to svrhu oborožujejo
ne samo vojsko, marveč vse ljudstvo.
Oboroževanje je dvojno: duhovno in
gmotno. Prvo se vrši na tak način, da
se z železno doslednostjo pobija med
množico mirovna misel ter se povelj-
čuje ideja vojne, da se zasmehuje na-
čelo pravičnosti in ljubezni ter se raz-
paljujejo strasti sovraštva, osvajaľno-
sti in pohlepnosti. Duhovno oboroževa-
nje se vrši zlasti med mladino, koje
duh se popolnoma militarizira in koje
srce se zatrduje k nasilnosti in okrut-
nosti. Tako vzreja fašizem ne samo
moško, marveč tudi žensko mladino.
Svojčas je papež Pij XI. protestiral pro-
ti temu, da se vzgojujejo v Italiji dečki
in celo tudi deklice v duu in k duhu
puške in revolverja.

Duh nemškega narodnega socializma
ni nič boljši, marveč celo slabši, ker je
zavestno poganski. Hitlerizem oznanja
nemški mladini ta-le nauk: »Nemški
človek se je končno vendar le prebudil
in vrgel za vselej raz sebe sramoto ti-
sočletnega krščanskega suženjstva.
Prišel je čas, da dokončamo berbo pro-
ti krščanstvu. Nemška mladina mora
spoznati, da je bilo krščanstvo nava-
den zločin nad nemškim plemenom in

nad nemškim narodom. Nemška mla-
dina se bo znala osvoboditi izdajalskih
duhovnikov, ki nas hočejo izročiti ži-
dovskim izkoriščevalcem. Zbirajte se v
vrstah nemške poganske revolucije in
osvobodite se židovsko-krščanskih poj-
mov o milosti in ljubezni do drugega
ter o takoiimenovanem grehu. Mi mo-
ramo biti silni, nasilni in brez srca.
Prenehajte z ljubeznijo in odpušča-
njem, kadar govorite o sovražniku, in
delajte samo na to, kar vas napravlja
silne in brezsrečne. Doba celotnega kr-
ščanstva je potekla. Mladina, pripravi
se za novo dobo, primi za crožje svojih
očetov in izvojuj Nemčiji bodočnost!»

Da mladini ne bo manjkalo gmotne-
ga orožja, ko pride čas, da izvojuje
Nemčiji »bodočnost«, za to skrbi hitle-
rizem s stalno napredujočim oborože-
vanjem. Ako je fašizem, odkar je v Ita-
liji na vladi, potrošil za oboroževanje
vojske, milice in mladine 50 do 60 mi-
liard lir, ga misli hitlerizem v tem
oziru kmalu prekositi. Francoski gene-
ralni štab je z dokazi izpričal, s kakš-
no mrzlično naglostjo se Nemčija zad-
nje tedne oborožuje. Oboroževanje je že
doseglo obseg, ki presega vsako boja-
zen. Zlasti se v izredni meri povečuje
efektivno (resnično) stanje redne voj-
ske. Reichswehr se je pomnožila na de-
jansko stanje 320.000 mož. Poleg tega
obstojajo stotisoči oboroženih napadal-
nih in obrambnih oddelkov. Ob Renu
in na vzhodni meji se napravljajo, od-
nosno popravljajo trdnjave. Zveza na-
rodov se bo morala resno pečati s to
zadevo, drugače bo svet nekega dne
stal pred gotovim dejstvom do zobov
oborožene Nemčije.

V NAŠI DRŽAVI.

Nova uredba o zaščiti kmeta. Mini-
strski svet je izdal novo uredbu o za-
ščiti kmeta in o odplačevanju kmeč-
kih dolgov. Uredba je bila izdana dne
25. avgusta in jo bomo obravnavali na-
tančneje v prihodnji številki v gospo-
darskem delu našega lista.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V PRIČAKOVANJU VOJNE.

Spor med Rusijo in Japonsko se po-
ostruje. Drug drugega obdolžujejo, da

Fašistična Italija daje tudi Avstriji
potuho, da izpopolnjuje svojo vojsko
številčno, gmotno in tehnično. Avstrija
se ne zadovoljuje več s povečanjem re-
dne svoje vojske za 8000 mož, kar ji je
bilo lani dovoljeno, njene zahteve se
stopnjujejo. Po Dollfusovi smrti je
Heimwehr dobila pri vladi prevladujoč
vpliv. Knez Starhemberg, voditelj
Heimwehra, je postal predsednik Do-
movinske fronte, edine politične orga-
nizacije, ki je v Avstriji dovoljena. Pre-
minuli kancler Dollfuss je bil njen
ustanovitelj in prvi predsednik, njegov
naslednik pa ni postal sedanji kancler
Schuschnigg, marveč podkancler knez
Starhemberg. Kot vnet učenik Musso-
linija hodi pridno v Italijo v šolo, da
se dodobra nauči, kako se država po-
fašisti. Pofašistenje Avstrije je na po-
tu, z njim pa raste ter se stopnjuje ob-
oroženost Avstrije: zahteva se pomno-
žitev redne vojske na stanje 30 000 mož,
poleg pa se razvija vedno bolj oborože-
na milica zasebnih vojaških formacij,
osebito Heimwehra.

Fašizem — italijanski in nemški —
se vedno bolj oborožuje. S fašističnim
— nacionalističnim — heimwehrov-
skim oboroževanjem pa raste nevar-
nost za evropski mir. Zunanje-politični
program troperesnega fašizma je revizi-
zija sedanje politične karte Evrope,
premaknitev sedanjih državnih mej v
Evropi v prid Italije, Nemčije, Avstrije
in Madžarske. Ako bi na Dalnjem vzhodu
izbruhnil vojaški spopad med Ja-
ponsko in Rusijo, ali ne bi fašizem
smatral, da je prišel njegov čas? Saj je
duce italijanskega fašizma napovedal
že leto 1932 kot v tem oziru velekritično
leto. Lloyd George, nekdanji ministrski
predsednik Anglije, je napovedal, da
se 10 let še ni treba bati vojne. Želimo,
da bi bil Lloyd George dober prerok.

izziva. Japonci se pritožujejo, da sovjet-
ski aeroplani večkrat letajo nad Mand-
žurijo, da sovjetske obmejne čete stre-
ljajo na japonske oziroma mandžurske
parnike, ki plovejo po rekah Amur in
Sungari. Japonci tudi obdolžujejo sov-
jete, da so odklonili njihove ponudbe o
poravnavi radi spora vzhodne kitajske
železnice. Sovjeti pa obdolžujejo Japo-
nce, ker so aretirali in zaprli več urad-
nikov na tej železnici. Tako obdolžuje-
jo drug drugega ter se obenem priprav-
ljajo na vojno.

V Rusiji jo pričakujejo kot nekaj ne-
izbežnega. V gospodarskih organizaci-
jah se vsa vprašanja rešujejo v slutnji
predstoječe vojne. Vsa podjetja so raz-
deljena na »delo za obrambo« in za na-

radno delo. Tudi surovine za izdelavo n proračuni se razdeljujejo po tem nartu.

Vojni obvezanci se povsod vadijo. Najboljši vtis na delavce je pa napravilo to, da so tistim, ki delajo »za obambo«, povišali plače za 10 odstotkov. Iz lekarn in ambulatorijev so vzeli veliko zdravil, kakor: kinin, jod, bombaž, stvari za prevezovanje itd. Že prej zelo mnoga zdravila niso bila na razpolago, zdaj pa je polnebna protekcija, da jih kdo dobi. Vsi ti pojavi so jasen dokaz, da sovjeti pričakujejo vojno. Pričakujejo jo za letošnjo jesen ali za prihodnje leto.

V komunističnih krogih se mnogo govori o vojni, o njenem poteku in o morebitnih uspehih. Vse se razpravlja pod temi vidiki.

Tudi Japonska se pripravlja na vojno, saj osvojitve Mandžurije same ni bilo nič drugega kot prva priprava v ta namen. Tu naj omenim le njeno zračno brodogradnjo. V zadnjih dveh letih je izdelala v Koreji in v Mandžuriji celo mrežo različnih postaj za aeroplane. Glavne postaje so v Hejdzio v Koreji, v Czin-Czou, v Čan-Čun, v Harbinu in v Licikaru. Razven teh glavnih je še 16

Za čiščenje krvi

in proti slabi prebavi zahtevajte v lekarnah izrecno

v plombiranih paketih z varstveno znamko in imenom proizvajalca:

APOTEKA Mr. BAHOVEC

871

Ljubljana

Reg. br. 76

od 5. II. 32

postaj druge vrste. Mreža teh postaj se vleče v tri smeri in sicer na vzhod proti Primorju, na sever proti Blagoveščensku in na zahod proti Zabajkalju. Sovjetski listi prinašajo poseben zemljevid vseh teh postaj. Na drugi strani pa imajo tudi sovjeti zrakoplovstvo zelo dobro razvito.

Torej velike priprave za vojno so na obeh straneh! Kdo bo zmagal? Seveda v obče pripisujejo zmago Japoncem, toda gotova ni. Tudi za Japonce bo ta vojna trd oreh. Na vsak način bode pa zmaga v tej vojni imela za seboj velike posledice.

A. K.

Katoliško vseučilišče v Salzburgu. Na praznik Marijinega vnebovzeta se je položil v Salzburgu temeljni kamen za katoliško filozofsko fakulteto. Zgodilo se je to o priliki občnega zbora Katoliškega vseučiliškega društva, ki obhaja letos svojo 50letnico. Poleg avstrijskih škofov je tudi bil navzoč avstrijski državni predsednik Miklas. V svojem govoru je državni predsednik poudaril, da hočejo avstrijski katoličani izvršiti nekaj, kar so že izvršili katoličani Zedinjenih držav Amerike, Holandije, Francije, Švice, Italije in drugih dežel: katoliško vseučilišče, ki naj zasigura katoliškemu duhu v znanosti tisto mesto, ki mu gre. Ministrski svet je na svoji seji 7. avgusta sklenil, da podeli zakonsko dovoljenje za ustanovitev svobodne katoliške filozofske fakultete, ki se ustanovi v okviru akcije Katoliškega vseučiliškega društva ter se otvori v jeseni letošnjega leta. Ta sklep je tem dragocenejši, ker je s tem izpolnjena srčna želja umorjenega kanclerja dr. Dollfussa ter izvršeno njegovo naročilo. Novo katoliško vseučilišče, tako je končal državni predsednik, izvrševalo svojo vzgojno nalogo v prid cerkvi in državi v plemeniti tekmi z drugimi vseučilišči države.

Poganski krst v Nemčiji. Poganstvo, ki se pod hitlerizmom vedno bolj širi v Nemčiji, ima tudi svoje »bogosluzne« obrede. Imajo neko blagoslovitev zakona med možem in ženo. Imajo tudi nekaj »krst«. Ta pa se vrši tako-le: Postavijo mizo iz skal. Okoli te kamenite mize, ki na njej leži bronasto kladivo in posoda z vodo iz bližnjega ribnika, te ustopijo ljudje. Slovesno zadonijo trobi iz gozdnega roga. Vsi skupaj za-

pojejo »krstno« pesem. Nato položi mati otroka očetu k nogam. Ta se nagne k detetu, ga vzame na roke ter izjavi: Priznam te za svojega, sprejemem te v naš rod ter ti dam ime. Pokropim te s čisto vodo iz nemškega vrela. Naj od vzame od tebe vse, kar je nemškega in tujega. Oče izroči dete »botru«, ki obljubi, da bo staršem vedno pomagal z besedo in dejanjem. Končno izreče »blagoslovitelja« ta-le blagoslov: »V imenu tistega, ki se je sam ustvaril! Blagoslovimo te. Vse oče — poganski bog — naj prebiva v tebi!« — Če bo nacionalizem dolgo vladal v Nemčiji, bo v tej državi kmalu hodilo in tekalo okoli vse polno poganov. Nemčija se bo uvrstila med poganske dežele ter tako postala misijonsko področje, ka-

mor bodo morali hoditi misijonarji oznanjevat sveti evangelij in kršče vat pogane.

Katoliška zdravniška šola. O njeni potrebi razpravlja angleški učenjak in pisatelj dr. Piney, ki je prestopil iz protestantizma v katoliško cerkev, v svojem spisu tako-le: »Preiskovati sem začel, zakaj načela brezbožnosti in nemoralnosti tako lahko prodirajo v familije ter izpodkopavajo koren narodnega zdravja. Tekom svojih globokih in na široko razpredenih opazovanj sem se seznanil s premnogimi zdravniški ter dognal, da prav malo ali skoro nič ne poznajo edino resničen katoliški nauk o življenju, o ženitvi, o družini ter o neporušljivih temeljih narodnega zdravja. Katoliški dijaki nimajo prilike, da bi se na svetovnih zdravniških šolah seznanili s katoliškim naukom o življenju in o morali, živijo pa vedno v ozračju, ki je okuženo s pogubnimi načeli, katera izhajajo iz brezverstva. Samo v nekaterih slučajih sem naletel na izjeme. Tako so katoliške dijakinje na visoki zdravniški šoli v Londonu našle neko katoliško zdravnico, ki jih je zasebno in v javnih predavanjih poučevala o zdravništvu, v kolikor je v zvezi s katoliško resnico in moralno. — Slična predavanja prejemajo tudi katoliški dijaki na vseučilišču v Dublinu (Irsko). Ta predavanja prireja Zveza katoliških zdravnikov. Zdi se mi, da bomo prisiljeni zasnovati posebno katoliško zdravniško visoko šolo.« Izvajanja dr. Piney-a so jako aktualna tudi za razmere v naši državi. Ker se dijaki, ki študirajo medicino (zdravilstvo) ne poučujejo o katoliških načelih, ki se tičejo njihovega zdravniškega poklica, so jim ta načela po večini neznan. Zato se tudi po njih ne ravna. Če bi jih poznali, bi mogli preprečiti veliko zla ter storiti mnogo dobrega. Zdravnik ima za duhovnikom največ opraviti s stvarmi, ki se tičejo morale ter globoko posegajo v zasebno in družabno življenje.

*

Lavantinski evharistični kongres v Mariboru 7. in 8. septembra 1934.

Od vseh strani lavantinske škofije in deloma tudi iz sosednjih škofij že prihajajo prijave o udeležbi na lavantinskem evharističnem kongresu v Mariboru dne 7. in 8. septembra. Tako se more že danes reči, da bo to veličastna manifestacija katoliških Slovencev na severni meji države.

Z mnogih strani pa še prihajajo vprašanja in prošnje za razna pojasnila. Vsem tem sporoča pripravljalni odbor sledeče:

Vsi župni uradi naj čimprej pošljejo **število udeležencev**, v kolikor to do sedaj še niso storili. To velja tudi za župnije v okolici Maribora, od koder pridejo udeleženci peš ali na vozovih. Vse to je potrebno radi tega, da je mogoče napraviti natančen načrt razporeditve vseh udeležencev na Glavnem trgu in pri procesiji. Župni uradi bodo prejeli nato obvestilo, kje je zbirališče za posamezne župnije. Tam jih bodo že čakali reditelji iz Maribora, ki bodo nato vse zbrane vodili na Glavni trg ter jih uvrstili v procesijo.

Ker razpolaga odbor samo z **malim številom prenočišč**, naj pridejo vsi, tudi oni, ki namenjajo priti peš, še le v zgodnjih jutranjih urah dne 8. septembra in ne zvečer ali na dan 7. septembra. Samo oni, ki se res zanimajo za predavanja dne 7. septembra, naj pridejo že prej. Vse te naj župni ura še posebej prijavijo. Za te bo preskrbljeno prenočišče na slami. Ne razpolaga pa pripravljalni odbor s potrebnimi odejami.

V procesiji bodo razven skupin za posamezne dekanije še sledeče skupine: **Belo oblečena dekleta.** Odbor želi, da pride teh čim več. **Narodne noše** naj pridejo v čim večjem številu. Seveda so vabljeni tudi narodne noše s krajev izven lavantinske škofije. **Kolesarji** naj bodo v belih srajcah. Ravno tako tudi **jezdci.** Teh naj bo čim več, toda morajo biti samo izurjeni. Še posebej naj sporočijo župni uradi število jezdecov, da bo mogoče preskrbeti za konje potrebno krmo. Zbirališče kolesarjev je na Trgu svobode, jezdec pa se zbira na sej-